

AVAINHENKILÖIDEN SITOUTTAMINEN KASVUYHTIÖISSÄ

Alder Webinaari | 10.9.2024

Lotta Liljelund | Partner

Ninni Pöytäniemi | Senior Associate

Emma Häll | Senior Associate

Muutama asia alkuun

Webinaarit

- ▶ Osallistujien kamerat ja mikrofonit ovat pois päältä esityksen ajan.
- ▶ Tilaisuuden loppuun varataan aikaa kysymyksille. Voit halutessasi pyytää puheenvuoroa, esittää kysymyksiä ja osallistua keskusteluun Raise hand –toiminnolla.
- ▶ Kysymyksiä ja kommentteja voi lähettää chatissa webinaarin aikana.
- ▶ Webinaarien tallenteet sekä materiaalit tulevat saataville nettisivuillemme. Sieltä löydät myös tulevat tapahtumamme.
- ▶ www.alder.fi/nakemys

Äänessä tänään

LOTTA LILJELUND

- ▶ Lotalla on laajaa kokemusta eri toimialoilla toimivien kotimaisten ja kansainvälisten yritysten pitkäjänteisestä neuvonannosta. Ylimmän johdon ja hallitusten luotettu neuvonantaja vaativissa juridisissa kysymyksissä.
- ▶ lotta.liljelund@alder.fi
- ▶ +358 50 490 6870

NINNI PÖYTÄNIEMI

- ▶ Ninnillä on laaja alaista kokemusta monipuolisesta neuvonannosta asiantuntijana ja yritysjuristina. Ninnin erikoisosaamisalueita ovat M&A, yhtiöoikeus, sopimusoikeus ja työoikeus sekä lisäksi hänellä on laaja kokemus yrityksen päivittäisten ja monipuolisten laki- ja compliance -asioiden hoitamisesta.
- ▶ ninni.poytaniemi@alder.fi
- ▶ +358 44 3202 518

EMMA HÄLL

- ▶ Emmalla on laaja-alaista kokemusta osakeperusteisen palkitsemisen suunnittelusta, sekä palkitsemisjärjestelmien vero- ja sosiaaliturvakysymyksistä kansainvälisissä ja kotimaisissa tilanteissa sekä yrityskauppojen yhteydessä.
- ▶ emma.hall@alder.fi
- ▶ +358 40 527 4756

HEI!
ME OLEMME ALDER,
RAKENNAMME
SUOMALAISIA
MENESTYSTARINOITA.

alder

PERUSTETTU:
2010

TOIMIALA:
VERO- JA
LAKIPALVELUT,
TALOUELLINEN
NEUVONANTO

TIIMI:
35+ KOKENUTTA JA RATKAISU-
KESKEISTÄ ASIAANTUNTIJAA

KONSERNI:
ALDER ON OSA
SVALNER ATLAS
GROUPIA.

TUKIKOHDAT:
TUKHOLMA
AMSTERDAM
HELSINKI
GÖTEBORG
TURKU

TUKIKOHDAT:
HELSINKI & TURKU

REFERENSSIT:
YLI 4.000 TOTEUTETTUA TOIMEKSIANTOA
ERI TOIMIALOILLA YMPÄRI MAAILMAN

KONTAKTIT:
YLI 150 MAATA
KATTAVA GLOBAALI
KUMPPANIVERKOSTO

260+
ASIAANTUNTIJAA

60+ MEUR
LIKEVAIHTO

alder

LIIKETOIMINTA-ALUEET

KANSAINVÄLINEN LIIKETOIMINTA

ALDER GLOBAL

Kokonaisvaltaista tukea kasvuun ja kansainvälisen liiketoiminnan arkeen.

VALLOITETAAN MAAILMA –
YHDESSÄ.

KOTIMAINEN LIIKETOIMINTA

ALDER DOMESTIC

Käytännönläheistä verotusta ja juridiikkaa kotimaisille yrityksille ja konserneille.

100% KOTIMAISTA
ASIAANTUNTEMUSTA.

YRITYSKAUPAT JA -JÄRJESTELYT

ALDER TRANSACTIONS

Kokemusperusteista lisäarvoa yrityskauppoihin ja muihin rakennejärjestelyihin.

SE ON VAIN
JÄRJESTELYKYSYMYS.

YKSITYISHENKILÖT

ALDER PRIVATE

Henkilökohtaista neuvonantoa yrittäjille ja muille yksityishenkilöille.

VARAUDU
MENESTYKSEEN.

alder

Agenda

Avainhenkilöiden sitouttaminen kasvuyhtiössä

- 1 Tehokkaan sitouttamisjärjestelmän edellytykset**
- 2 Osakepohjaisiin sitouttamisjärjestelmiin liittyvät työoikeudelliset näkökulmat**
- 3 Osakepohjaisten sitouttamisjärjestelmien räätälöinti**
- 4 Osakepohjaiset sitouttamisjärjestelmät verotuksessa**
- 5 Osakkeen arvostamiseen liittyvät kysymykset**
- 6 Kansainvälisiä huomioita**
- 7 Q&A**

Tehokkaan sitouttamisjärjestelmän edellytykset

- ▶ Tehokkaan sitouttamisjärjestelmän edellytyksenä on räätälöinti yrityksen strategiaan siten, että sekä työntekijöiden että yrityksen tavoitteet yhdistyvät.
- ▶ Sitouttamisjärjestelmän selkeys ja hallinnoinnin helppous myös avainasemassa.

**SITOUTTAMISEN
SUUNNITTELUN
LÄHTÖKOHTANA
YRITYKSEN
STRATEGIA JA
TAVOITTEET**

**TYÖ-
OIKEUDELLISTEN
NÄKÖKULMIEN
HUOMIOINTI**

**KANNUSTINTEN
RÄÄTÄLÖINTI
YRITYSTÄ JA
TYÖNTEKIJÖITÄ
TUKEVALLA
TAVALLA**

**VEROTUKSEN
YMMÄRTÄMINEN
JA RISKIEN
VÄLTÄMINEN**

**SITOUTUNUT
HENKILÖSTÖ**

OSAKEPOHJAISIIN SITOUTTAMIS- JÄRJESTELMIIN LIITTYVÄT TYÖOIKEUDELLISET NÄKÖKULMAT

Kannustinjärjestelmät ja työsuhteen ehdot

Palkitsemisjärjestelmät on hyvä pitää harkinnanvaraisina ja työnantajan yksipuolisesti päätettävissä.

- ▶ Työsuhteen ehdot määräytyvät työsopimuksen, mahdollisesti sovellettavan työehtosopimuksen sekä työnantajan vakiintuneen käytännön perusteella.
- ▶ Työnantajalla ei ole lähtökohtaisesti oikeutta yksipuolisesti muuttaa sitovia työsuhteen (olennaisia) ehtoja.
- ▶ Työnantajan on syytä kiinnittää erityistä huomiota palkkioehtojen sanamuotoon.
  - Palkkiojärjestelmät on suositeltavaa pitää harkinnanvaraisina perustuen työnantajan direktio-oikeuteen.
  - Yhtiön oikeus muuttaa järjestelmää, sen ehtoja ja poiketa niistä on suositeltavaa dokumentoida selkeästi palkkiojärjestelmän ehdoissa.
  - Kannustinjärjestelmien mainitsemista työ/johtajasopimuksessa kannattaa harkita tarkoin.
  - Mahdolliset ristiriidat eri ehtojen välillä?

Palkitsemisjärjestelmän suunnittelu ja laatiminen

Työntekijöiden yhdenvertaisuus, tasapuolisuus ja syrjintäkielto taustaelementteinä.

- ▶ Työoikeuden yleiset normit ja periaatteet soveltuvat myös osakeperusteisiin kannustinjärjestelmiin (silloin kun kyse on työsuhteisesta työntekijästä, vrt. esim. toimitusjohtaja).
- ▶ Kenelle kannustinjärjestelmä on avoin? Onko kaikilla oikeus merkitä sama määrä osakkeita?
- ▶ Palkkiojärjestelmien kohdentaminen eri työntekijäryhmille?
  - Työnantajan on kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, jollei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden **tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua**.
  - Määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työsopimuksen kestoajan tai työajan pituuden vuoksi soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua **asiallisista syistä**.
  - Etuudet voidaan suhteuttaa työajan pituuteen silloin kun se on **etuuden luonne huomioiden mahdollista ja tarkoituksenmukaista**.

OSAKEPOHJAISTEN KANNUSTIMIEN RÄÄTÄLÖINTI

Erilaiset toteutusvaihtoehdot

Suunnattu osakeanti ja osakeoptiot

OYL 9 luku

Suunnattu osakeanti

- ▶ Yhtiö voi osakeannissa antaa uusia osakkeita tai luovuttaa hallussaan olevia omia osakkeitaan.
- ▶ Maksuton tai maksullinen osakeanti.
- ▶ Suunnatussa osakeannissa poiketaan osakkaiden etuoikeudesta merkitä osakkeitaan omistuksensa suhteessa.
- ▶ Edellyttää yhtiön kannalta painavaa taloudellista syytä ja maksuttomana erittäin painavaa taloudellista syytä.
- ▶ Maksullisessa osakeannissa merkintähinta määritetään päätöksentekohetkellä.
- ▶ Osake tulee merkitä todisteellisesti ja uusien osakkeiden merkintä rekisteröidä. Merkintäajan pituudella voi olla vaikutusta instrumentin verokohteluun.
- ▶ Uusi osake tuottaa lähtökohtaisesti osakkeenomistajan oikeudet rekisteröinnistä alkaen.

OYL 10 luku

Optio-oikeus

- ▶ Erityisiä oikeuksia, jotka oikeuttavat **maksua vastaan** saamaan uusia osakkeita tai yhtiön hallussa olevia omia osakkeita.
- ▶ Usein oikeus valita, merkitseekö osakkeita. Oikeuteen voi myös liittyä sitoumus osakkeen merkintään.
- ▶ Edellyttää yhtiön kannalta painavaa taloudellista syytä.
- ▶ Optio-ohjelmasta laaditaan ehdot, joiden vähimmäissisältö OYL:ssä. Lisäksi mahdollisuus tehdä yksittäisiä optiosopimuksia optiohaltijoiden kanssa.
- ▶ Osakkeen etukäteän päätetty merkintähinta maksetaan vasta merkintähetkellä.
- ▶ Itse optio-oikeus ei vielä tuota osakkeenomistajan oikeuksia.

Osakesarjojen luominen

Osakepohjaisten kannustimien räätälöinti

- ▶ Kannustinosakkeiden eriyttäminen kantaosakkeista yleisesti käytettynä tapana erottaa työntekijöille annettavat osakkeet muusta osakekannasta
  - Hallinnointioikeudet (äänivalta)
  - Tuotto-oikeudet
    - Osinko-oikeudet
    - Oikeus muuhun tuottoon (etusija mm. yrityskaupan yhteydessä tai yhtiön selvitystilassa tai konkurssissa)
- ▶ Uuden osakesarjan luominen edellyttää yhtiöjärjestyksen muutosta eli OYL:n mukaista määräenemmistö päätöstä
- ▶ Lähtökohtaisesti ei vaikutusta osakkeen käypään arvoon

Osakassopimus

Osakepohjaisten kannustimien räätälöinti

- ▶ Osakassopimus on luottamuksellinen sopimus osakkeenomistajien välillä yhtiön hallinnosta sekä osakkaiden välisistä suhteista
  - Toisin kuin yhtiöjärjestyksellä, osakassopimuksella ei ole yhtiöoikeudellista sitovuusvaikutusta (vain sopimusoikeudellinen vaikutus osakkaiden välillä)
  - Keskeistä osakkeiden tuottamat oikeudet yhtiön hallintoon (ja mahdollisesti niiden rajoittaminen) sekä osakkeiden luovutusrajoitukset ja lunastuslausekkeet
- ▶ Enemmistö- ja vähemmistöosakassopimus
  - Tehdäänkö kokonaan uusi vai riittääkö perusmuotoinen liityntäsopimus tai räätälöity liityntäsopimus?
  - Myös optio-ohjelmaa laadittaessa tulee tarkastella osakassopimuksen soveltumista tai päivitystarpeita
    - Kattaako osakassopimuksen “osakkeen” määritelmä myös optiot vai säännelläänkö optioita osakassopimuksen ulkopuolella.

Osakassopimus

Osakepohjaisten kannustimien räätälöinti

- ▶ Osakkeiden luovutusrajoitukset ja rajatut luovutusoikeudet
  - Siirtokielto ja etuosto-oikeus
- ▶ Omistuksen sitominen työsuhteeseen
  - Vesting ja osakkeista luopuminen (*good leaver vs bad leaver*)
- ▶ Kilpailu- ja houkuttelukiellot
  - Työoikeudellinen näkökulma: onko perusteita kilpailukiellon asettamiselle?

OSAKEPOHJAISET SITOUTTAMISJÄRJESTELMÄT VEROTUKSESSA

Osakeperusteisten palkkioiden verotus Suomessa

Verotuksessa työsuhteen perusteella saatu osake-etu verotetaan TVL 66 §:n mukaisesti.

TVL 66.1 §

Työsuhteeseen perustuva osakeanti

- ▶ Ansiotuloa on etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta merkitä yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää hintaa alempaan hintaan.
- ▶ Jos etu on henkilöstön enemmistön käytettävissä, etu on veronalaista siltä osin kuin osakkeen tai osuuden hinnasta saatu alennus on enemmän kuin 10 prosenttia osakkeen tai osuuden käyvästä hinnasta.
- ▶ **Verotus merkintähetkellä**

TVL 66.3 §

Työsuhdeoptiot

- ▶ Veronalaista ansiotuloa on myös etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta saada tai hankkia yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempaan hintaan vaihtovelkakirjalainan, optiolainan, optio oikeuden tai muun näihin rinnastettavan sopimuksen tai sitoumuksen perusteella (työsuhdeoptio).
- ▶ **Verotus käyttöhetkellä**

Osakeperusteisten palkkioiden verotus Suomessa

Uusi henkilöstöantisääntely (TVL 66 a §) tuli voimaan 1.1.2021.

TVL
66 a §

Työsuhteeseen perustuva osakeanti muussa kuin julkisesti noteeratussa osakeyhtiössä

- ▶ Uusi sääntely mahdollista työntekijöiden merkitä työnantajayhtiön osakkeita niiden **matemaattisesta arvosta** ilman suoria veroseuraamuksia.
- ▶ Säännöstä sovelletaan vain työnantajana toimivan listaamattoman yhtiön osakkeisiin. Etu on tarjolla työnantajayhtiön henkilöstölle ja toimitusjohtajalle (yhtiö jonka kanssa työsuhde).
  - Säännös ei sovellu hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniin.
- ▶ Henkilöstöanti täytyy olla **henkilöstön enemmistön käytettävissä** (yli 50 %).
  - Matemaattinen enemmistö osakeantipäätöksen hetkellä.
- ▶ Uusi sääntely sovellettavissa vain työntekijöille, joiden omistus yhtiössä alle 10 %.
- ▶ Osakkeiden allokatioperusteiden oltava **”objektiiviset ja yhtäläiset”**.
  - Osakkeiden merkintä työntekijän **työpanoksensa arvon** perusteella (myös muut perusteet kuin bruttopalkka).
- ▶ Tietyt muut edellytykset yhtiön osalta (kotipaikka, EVL elinkeinotoiminta, ennakkoperintärekisteröinti) tulee täyttyä.

OSAKKEEN ARVOSTAMISEEN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Osakkeen arvostaminen verotuksessa

Kasvuyhtiöiden osakkeen arvostamiseen on hyvä kiinnittää erityistä huomiota.

- ▶ Verotuksen lähtökohtana osakkeen **käypä arvo** = osakkeen todennäköinen luovutushinta.
- ▶ Verohallinnon ohjeen mukaan yrityksen osakkeen arvo määritellään ensisijaisesti perustuen **vertailukauppihin**.
- ▶ Jos vertailukauppoja ei ole, arvo voidaan määrittää kaavamaisesti substanssiarvon ja tuottoarvon perusteella (myös esim. kassavirtaperusteinen arvonmääritys voi tulla kyseeseen).
- ▶ Yrityksen alkuvaiheessa sijoittajat merkitsevät yhtiön osakkeita hintaan, joka kuvastaa yrityksen tulevaisuuden **tuottopotentialia**.

Ongelma: Verohallinto voi katsoa sijoituskierröksellä käytetyn merkintähinnan osakkeen käyväksi arvoksi, vaikka yrityksen oma pääoma olisi lähellä nollaa ja tulos tappiollinen.

KANSAINVÄLISIÄ HUOMIOITA

Kansainvälisiä huomioita

Pohdi näitä asioita ulkomailla työskentelevien ja asuvien työntekijöiden osalta

► Huomioi paikallisen lainsäädännön mahdollisuudet ja rajoitukset

- Tyypillisesti maailmalla käytetty Restricted Stock Unit ("**RSU**") → Suomessa rakennetaan osakeannin tai optioiden kautta.
- Esim. Yhdysvalloissa incentive stock options ("ISOs") and nonqualified stock options ("NSOs").
- Mieti tarve paikalliselle sub-planille.

► Käytä paikallisia asiantuntijoita

► Arvioi verotusoikeuden muodostuminen monen maan työskentelyn tilanteessa

- Työsuhteoptioissa verotusoikeus voi muodostua useaan valtioon ansaintajakson aikana

► Käyvän arvon (FMV) määrittely paikallisen lainsäädännön mukaan

- Esim. Yhdysvalloissa käytettävä **409A**-valuaatio

► Arvioi kokonaiskustannukset mukaan lukien sosiaalivakuutusmaksut

KYSYMYKSIÄ?

TULEVAT WEBINAARIT

Ilmoittaudu maksuttomiin tapahtumiimme

- ▶ **Kansainvälisten projektitoimitusten henkilöverotus ja työnantajavelvoitteet**
WEBINAARI | 12.9.2024 KLO 10
- ▶ **Start up ja rahoituskierroksiin valmistautuminen**
WEBINAARI | 17.9.2024 KLO 10
- ▶ **Konsernien rahoitus tulo- ja arvonlisäverotuksessa**
WEBINAARI | 24.9.2024 KLO 10
- ▶ **Sisäisen rahoituksen siirtohinnoittelu**
WEBINAARI | 1.10.2024 KLO 10
- ▶ **Yrittäjän perhevarallisuusasiakirjat**
WEBINAARI | 8.10.2024 KLO 10
- ▶ **Tilinpäätöksen verosuunnittelu**
WEBINAARI | 5.11.2024 KLO 10
- ▶ **Verrokkihaut siirtohinnoittelussa**
WEBINAARI | 19.11.2024 KLO 10

[KAIKKI WEBINAARIT](#)

Avainhenkilöiden sitouttaminen

Haluamme olla avuksi!

PALKITSEMISMALLIN SUUNNITTELU

Workshop & ehdotus
palkitsemismallista

TALOUDELLINEN ARVIOINTI

Järjestelmän kustannukset &
hyödyt, yrityksen
arvonmäärityslaskelmat

VEROVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Työnantajan ja työntekijän
veloitteet, ennakoratkaisut ja
ennakolliset keskustelut

JURIDINEN TOTEUTUS

Säännöt, sopimukset,
yhtiöjärjestyksen muutokset

TOTEUTUKSEN TUKI JA SEURANTA

Viestinnässä avustaminen,
esihenkilöiden sparraus ja
tiedotustilaisuudet

PALKITSEMISMALLIN RAPORTOINTI

Avustaminen
palkitsemissuunnitelman
raportoinnissa

ALDER.FI

Lotta Liljelund | Partner

+358 50 490 6870

lotta.liljelund@alder.fi

Ninni Pöytäniemi | Senior Associate

+358 44 3202 518

ninni.poytaniemi@alder.fi

Emma Häll | Senior Associate

+358 40 527 4756

emma.hall@alder.fi